

Mnémosyné, nová dobrodružství
Rozmluvy memoárové

Marie Moravcová

Blažej Podroužek

Miroslav Vejlupek (Čerchovský)

OBSAH

Kterak se evoluce iluzí div nestala	1
O tom, jak nadutci dupali a říčeli, a kterak pomoci jim nebylo	14
Kterak nové z nutnosti povstává a kultura v kultuře vyhasíná	22
Obrazová příloha	32

Kterak se evoluce iluzí div nestala

2. března 2014

Miroslav Vejlupek (Čerchovský) (MVČ): *Letošního podzimu tomu bude patnáct let, kdy jsme začali připravovat elektronický almanach ADIEU 2000. Tušila jsi již v těch týdnech, čeho ses odvážila?*

Marie Moravcová: *Elektronický almanach ADIEU 2000 jsem vnímala jako opravdově velkou příležitost vytvořit neokoukaný, novátorský, originální umělecký projekt, jaký česká literatura ještě nemá. Vůbec mě nenapadlo, že z toho budou nakonec tři roky tvrdé práce. Zpočátku jsem hádala tak tři čtyři měsíce. Ale nelituji. Ani těch roků, ani dřiny a venkoncem ani těch ostrakizačních záludností, které nám byly po ty tři roky „odměnou“. Digitální útvar Litterate za to opravdu stál.*

MVČ: *Popravdě ani já netušil, že na konci bude obsažný útvar Litterate a ještě dál notabene server Prácheňské rezonance 2000 - 2010. Prvotně mi šlo jen o almanach kvalifikované literatury. „Kvalifikované“ ovšem zdůrazňuji, protože v kyberprostoru konce druhého tisíciletí se několik málo literárních almanachů již nacházelo - ale jaké byly? Na to si pamatuji velmi dobře – vždyť jsem o nich psal a sklízel spršku žlučových šťáv uražených, žel nikterak sebekritických literárních benjamínků. Ti si otevřeli kolektivní webové projekty, nejčastěji pojímané právě za almanachy, takřka bez výjimky proto, že se v editovaných tištěných médiích jednoduše neprosadili; a bylo to způsobeno jen a jen jejich nedostatečnou tvůrčí invencí a myšlenkovou mělkostí.*

Není proto divu, že literáti, kteří uměli, pohlíželi na web jako na smetiště a vyhýbali se mu, obvykle opovržlivě. A to jsem chtěl změnit. Elektronické médium jsem vnímal a stále vnímám jako tvůrčí prostor. Jako výzvu spisovatelům hledat a vytvářet nové formy uměleckého výrazu.

Když Občanské sdružení V-ART Písek rozeslalo v posledních týdnech roku 1999 spisovatelům a výtvarníkům dopisy zvoucí je do elektronického almanachu ADIEU 2000, odpověděla čtvrtina z nich. Ovšem když nás, myslím nás v Občanském sdružení V-ART, ohlas adaptabilnější minority umělců na digitální debut ponoukl vytvořit ještě další internetový literárně-výtvarný, především ale filozoficko-umělecký projekt, zájemců přibývalo. Už jich byla třetina z vybidnutých. Ti nově příchozí totiž měli možnost přesvědčit

se návštěvou almanachu ADIEU 2000, jakou šanci krásnému slovu nabízí elektronické médium, potažmo kyberprostor. V-artovský almanach, třebaže netištěný, působil velmi poeticky a vyvolával pozitivní estetické pocity. A to nejen schématem tematických bloků, ale na prvním místě především výtvarným řešením, jak se s ním webeditor, můj prvorozený syn Miroslav, tvořivě vypořádal vzdor tomu, že kvalifikací lesník, nikoli počítačový grafik. Jeho výkon je tak o to impozantnější. To mu nemůže nikdo upřít.

Chci zdůraznit: od prvních týdnů jsme proklamovali, že nové digitální formy budou literárně-výtvarné a jejich tvůrci zpravidla budou mít pro takovou tvorbu odpovídající strukturu vzdělání a paralelně i odpovídající tvůrčí fundament. Ne už jen ten dosavadní, tradiční, jenom zaběhnutý a přežívající.

MM: *Stanoviska oponujících autorů literatury jsou mi z velké části známa především z Ankety z jedné kapsy (ADIEU 2000), z Ankety z druhé kapsy (ZONTY 2001) a také z bloku Z historie českého e-almanachismu (ZONTY 2001). Utkvěla mi v paměti kritika Adolfa Branalda tvrdícího, že „kniha v digitální podobě je stroj“. Naopak Alena Vrbová pochopila, že na formě nezáleží, protože „tvůrčí hodnota zůstává“. Miroslav Huptych se dokonce těšil, až z jeho bytu zmizí knihovna! Zabírala příliš velkou plochu. Jiří Stránský a Jan Drozd argumentovali tím, že televizi se nepodařilo vytlačit kino a divadlo. František Všetická si nedokázal představit, jak by si mohl vzít elektronickou knihu do vlaku. Dnes si můžeš elektronickou čtečku koupit v každém větším obchodě s elektronikou, nebo si ji vypůjčit ve veřejné či vědecké knihovně. Nejnovější čtečky, myslím ty s čtyřgigabytovou pamětí, pojmu tři tisíce knih!*

Ondřej Neff potěšil. Alespoň mne ano. Digitalizaci považoval za nezbytnou, aby knižní texty vůbec přežily – a jak vidíš, digitalizace starých literárních textů a celých knihoven z devatenáctého století probíhá systémově a přímo masivně. Nejprogresivnější nakladatelství vydávají jeden a týž titul v obou provedeních, tištěném i elektronickém. Kdeže jsou pošklebky a vtipy o našem bujném fantazírování v roce dva tisíce!

Blažej Podroužek: *Pokud mám správné informace, loni se na českém trhu prodalo elektronických knih bezmála tři sta tisíc.*

MVČ: *Výhodou digitální formy knihy z pohledu vydavatele jsou především o srovnání nižší výrobní náklady, z pohledu čtenáře pak možnost přečíst si ebook doslova kdekoli a na technickém zařízení menším a lehčím, než je klasická kniha. Pro dnešního čtenáře je neocenitelnou výhodou a již samozřejmostí, že ve své čtečce nebo mobilním telefonu nosí stovky i tisíce knižních titulů. Huptychovo očekávání se naplnilo bezzbytku.*

Mám-li zevšeobecnit, pak odmítnout vývoj a ustrnout u Guttenbergova historického přínosu literatury, knihtisku, jasně znamená popřít evoluci kultury v tom nejširším slova smyslu.

BP: *Já bych se vrátil ještě k těm almanachům. Považuji za příznačný a ne právě nevýznamný ten fakt, že zrovna forma almanachu zdomácněla v elektronickém médiu mezi prvními. Sám jsem se o tom přesvědčil. Na můj dotaz „almanach“ na začátku roku 2000 našel vyhledávač Seznam devět odkazů, Centrum třináct, Mozek čtyři, Atlas sedm, ale samozřejmě se ne všechny nacházely v sekcích, případně kategoriích literatura či kultura a umění. V těch literárních či obecně kulturních platilo jedno zásadní pravidlo: šlo o almanachy vesměs nekomerční. Jinak ani nemohlo být. Nicméně vypovídací hodnotu má skutečnost, že většina uspořadatelů na sebe vyzradila, že zvlášť ceněným úspěchem pro ně bude, když jejich almanach vyjde jako vázaná kniha...*

MVČ: *Ano. A to je právě onen střet povstávající a odcházející kultury. Nejen mistři slova, ale i neprofesionální literární outsideri považovali publikování v elektronickém médiu jen za z nouze ctnost a nejlépe jen za dočasné provizorium. A už vůbec ne za tvůrčí výzvu a už vůbec, ale vůbec za podnět k úvahám o kvalitativních změnách v kultuře inteligentního života na Zemi a v nejbližším kosmu.*

BP: *Však to byl ten nejdiametrálnější rozdíl mezi tvořivostí a filozofií jejich a tvořivostí a filozofií nejagilnějších členů uměleckého uskupení Občanské sdružení V-ART Písek. Z nich nikoho nenapadlo, že by elektronický almanach ADIEU měl mít i tištěnou podobu. Právě naopak. Vždyť na pořadu dne byly, jsou a dlouho budou nové literárně-umělecké formy adekvátní specifikům počítačové techniky. Krom toho kyberprostor, který má od samého počátku svoji vlastní evoluci, absorbuje stále více a více z vědomostí člověka a z tvorby člověka. Jak také jinak? Digitalizací znaku se začala odpočítávat závěrečná desetiletí papíru a více jak půltisícileté papírové kultury obecně.*

MM: *Ovšem to, co v Česku plodí profesí retardovaní spisovatelé...*

BP: *Bože můj...! Tak nevybírává slova...*

MM: *... a vykladači jejich děl ve skleníkovém prostředí fakult humanitních zaměření, je v prostředí společnosti více a více dotvářené kybernetiky a informatiky, labutí písní jednoho uměleckého druhu, který se prostě diskvalifikoval dobrovolným zakonzervováním se. Jsou lidé, kteří si stavějí pomníky v domnění, že svět je na vrcholu civilizace a že tato civilizace si je*

zapamatuje. A jsou lidé, připouštějící si, že jejich potomci budou umělejšími bytostmi, pro které naše současnost nebude ničím jiným, než kulturním pravěkem.

BP: *Sdílím tvůj názor, že literárně-umělecké formy se budou dále vyvíjet ruku v ruce s technologiemi. Lze si jen velmi obtížně představit, jaké možnosti nám pokrok nabídne. Už dnes se nabízí k uměleckému využití kupříkladu holografie.*

MM: *Zaměřili jsme se na otázku formy knihy – zda tištěná, či elektronická. Stále rozšířenější ale je také audiokniha, čtený knižní text. Při poslechu zvukové nahrávky – bez výjimky digitální – vstupuje do hry jiný smysl vnímání než při čtení a řekla bych, že člověku nejbližší. Cožpak první setkání s literárním příběhem nepřichází k človíčkovi z úst předčítajícího nebo vyprávějícího rodiče?*

BP: *Zdaleka ne v každé rodině, Marie. Rodina je v krizi a výchova dětí jakbysmet. Z hlediska morálního, sociálního i právního je současná česká společnost v otřesném stavu. Eticky devalvováno je samo lidství.*

MVČ: *Okamžik, přátelé. Sklouzli jsme k tématu formy knihy, ale v této fázi reminiscencí je to podle mě ještě předčasné. Nosič a nezřídka artefakt tištěná kniha je zaklínadlem dobových, často tak ustrašených polemik. V informované komunitě literárních tvůrců je ovšem známo, že elektronické dílo Litterate od začátku nazýváme útvarem, a ten chce být počinem filozoficko-uměleckým. Znovu to tady říkám. Útvar měl být, a já doufám, že opravdu je, mimo jiné pokusem o netuctovou, ještě přesněji novátorskou podobou literárně-výtvarné a filozoficko-etické platformy, jak k ní vybízí zejména Internet. Vedle takového útvaru je román či esej uzavřený do tištěné knihy chudičkým přežívajícím předkem. Nehledě na to, že je jenom na papíru. Samotná provázanost výtvarného a literárního, jak to jako spolutvůrci Litterate nejspíš potvrdíte, náhle je kvalitativně naprosto jiná. Je mnohem těsnější, ba navzájem neoddelitelná. Literatura a výtvarno pojednou vytvářejí nedestruktovatelný, nerozdrobitelný celek. Kdežto obrázky v knize může kterýkoli nekulturní barbar prostě vytrhat a literární složka někdejšího artefaktu zůstane nedotčena.*

MM: *S tím se dá jen souhlasit. V Litterate jsme spojili literární a publicistický text, obraz a zvuk v komplexní esteticky účinný celek.*

MVČ: *A teď považte, jak zareagovalo organizované spisovatelstvo. Vůbec ne tvořivě, jak bych – tehdy ovšem naivně – očekával. Právě naopak rigidně až infantilně.*

MM: *Záměrně jsem tematické bloky pojmenovala variacemi na názvy knih převážně literárních klasiků, abych ozřejmila, že literatura i v elektronickém médiu stále ještě pokračuje ve své historii, neboť zkrátka je uměleckým druhem v kultuře člověka...*

MVČ: *Právě že člověka.*

MM: *Ano. Člověkově tělo je schránkou inteligentního rozumu, na Zemi toho původního, perspektivně ovšem ne pouze jediného. Proto blok Sněním oděná, což je parafráze na sborník katolických autorů „Žena oděná sluncem“, proto blok ... za zeleným světlem podle Valentova románu „Jdi za zeleným světlem“, blok Anketa z jedné kapsy samozřejmě jako parafráze na „Povídky z jedné kapsy“ z pera Karla Čapka, Kniha vod a skrání – ti starší vědí, že Stanislav Koska Neumann napsal básnickou sbírku „Kniha lesů, vod a strání“, potom blok Hrátky s esejem podle Drdových „Hrátek s čertem“, Krásná, a zvíře...*

BP: *Hrubín František - „Kráska a zvíře“ ...*

MM: *... či blok nejsdělnější korespondence (E-mail) schránka na rohu ulice...*

BP: *... čímž jde o Jiřího Wolkeru a jeho „Poštovní schránku na rohu ulice“.*

MM: *Ano tak. Internetová literatura na tu tištěnou plynule, harmonicky, tvořivě navazuje.*

BP: *Jenže tvůj – s dovolením - vzkaz nepadl do úrodné půdy. Byl poslán do takové atmosféry ve spisovatelské veřejnosti panující, v níž počítače, natožpak Internet byly jakoby d'áblové vynálezy zapříchující, že zájem o četbu knih klesá...*

MVČ: *... vzdor absurdně vyšší, protože kšeftařské produkci titulů ...*

BP: *A tudíž spisovatelé unisono hořkovali, že jsou společnosti stále lhostejnější a že tvorbě slovesných umělců se nedostává patřičné finanční podpory od státu. Tyto nářky časem posvětil předseda Obce spisovatelů Ivan Binar, když fanatizoval ukřivděné a traumatizované spisovatele aktualizovanou tezí, že kniha není zboží a že bez spisovatelů by nebylo národa.*

MM: Druhým důvodem vády byl v době uveřejnění almanachu EDIEU 2000 fakt politického rozdělení spisovatelů a vědců na představitele literárněspolečenského života předlistopadového a na ty takzvané progresivní, velmi často ovšem jen bezcharakterní kabátníky, vytvářející prý novou, svobodnou kulturu. My jsme ovšem almanachem ADIEU 2000 otevřeli publikační prostor každému bez rozdílu politického přesvědčení. Pro takovou Radu Obce spisovatelů to byl div ne trestný čin. Pro předsedu Antonína Jelínka tím spíš. Všechny ovšem překonávala metabolickou nenávistí posedlá Pavlína Kubíková, placená pracovnice sekretariátu Obce spisovatelů.

MVČ: Rekrutující se nepřátelé Občanského sdružení V-ART vůbec nepochopili, že začátek tisíciletí si žádá od spisovatelského stavu historicky nové tvůrčí činy namísto antagonistických svárů dvou ideologicky se odlišujících táborů s lidmi neslýchaně zdeformovaných vybičovanou záští a patologickou sebestředností, která je ovšem vždy osleplá a zkresluje.

MM: Tehdejší reakce spisovatelské komunity mě překvapila, až vyděsila. Nabídlí jsme publikační prostor, nežádali nic – pracovali jsme bez nároku na jedinou korunu. Zničehonic jsme s našimi předsevzetími a ideály stáli proti šiku staromilců a – do důsledku vzato – morálních zhýralců. Umělecké, estetické a nadpolitické v nich překřičel strach. Obyčejný lidský strach. Strach ze ztráty glorioly a jistoty její doživotnosti. Strach z absence ministerských dotací. Musím říct, že je mi z toho ještě dnes velmi smutno.

Ostatně poslechněte si něco... „Brutálně se zachází s pokladem, který byl darován každému z nás. Co na to my, spisovatelé a básníci, literáti čeští? Pro nás je přece jazyk cestou i cílem, je to prostředek a účel zároveň, co bychom si bez něj počali... I my jsme se zmocnili češtiny nebo se jí ujali (snad lze dokonce říci, že nám byla svěřena) a tím jsme na sebe vzali povinnost o ni pečovat. Což také pokorně a pilně činíme...“

BP: Václav Hanka? Tak Němcová. Každopádně devatenácté století. Národní obrození!

MM: Bane. Binar. Binar Ivan. Začátek století dvacátého prvního.

MVČ: Rok dva tisíce dva. Podzim. Cos četla, je z projevu Ivana Binara na Valné hromadě Obce spisovatelů, kde byl on zvolen předsedou. Na té „hromadě“ jsem ještě byl. Naposledy.

MM: Ještě přidavek: „Můžeme snad víc než usednout večer po práci, která nám přináší obživu, na zadek a psát?“ Můžete, pane Binare, ale vám to jaksi ... jaksi nedošlo. Přitom už v době, kdy jste ještě nebyl hysterickým předsedou

občanského sdružení, byla v Praze k mání esej Ivana Havla, který v ní předjímal vývoj spějící do takového stadia, v kterém se konvenční media – časopisy, knihy, rozhlas, televize – „postupně utopí“ v moři kyberprostoru „i se svým vlivem na veřejnost“. No?

BP: *No, a pak se bavte s takovým předsedou spisovatelů o digitalizaci literatury a jejím místě v kyberprostoru!*

MM: *Mirolave, ty máš na Binara nezapomenutelnou vzpomínku, že?*

MVČ: *Ano. Před „hromadou“ mi vyhrožoval čestným soudem na půdě Obce, po „hromadě“ soudem skutečným.*

BP: *Zkostnatělost duchovní, to si řekněme bez obalu, je odvislá v prvé řadě od míry a délky pozitivního mediálního zájmu, který může osobnost i deformovat, zvláště když to osobnost ješitná. Jako redaktor obnovených Horizontů vím, co říkám. Stejný účinek, samozřejmě vedle účinků jiných, má obsažná a z pohledu tvůrce vše podstatné vypovídající bibliografie. I ta může deformovat – především do sebe zahleděné a poruchou sebehodnocení postižené autory. Z takových lidských typů se plenum publikujících v útvaru Litterate ovšemže nerekrutovalo. V Litterate pro ně místo nebylo a položili-li jsme těm lidem anketní otázku, odpověděli jenom z polichocení, že se jich někdo na něco ptá.*

MVČ: *Ovšem to, co právě říkáš, nepopírá, že autoři nechápající fázi evoluce pozemské mysli, nebyli pro Litterate zas až tak nebezpeční. Škodili-li, mohli tak činit spíš jen verbálně.*

BP: *Nebezpeční byli funkcionáři a jejich kamarila. Funkcionáři občanského sdružení Obec spisovatelů, Českého centra Mezinárodního PEN klubu, občanského sdružení Unie českých spisovatelů. Ti se už neskrývané nepřátelsky aktivizovali a formovali k organizovanému odporu, který se stupňoval po celá léta našeho budování, vpravdě budování, členité kompozice ZONTY. A vyvrcholil souběžně s obsahovým bytněním ZONTY-edice, které si všiml už i vlivný homo politicus. Připomínám, že na projektu ZONTY jsme pracovali v letech 2000 až 2003.*

Takže ZONTY-edice oslovila ve vládě i v Parlamentu, a vlak, který vezl údajnou sůl národa, jak si v té době desítky a stovky literátů pořád ještě domýšlivě říkaly, musel přibrzdit. Homo politicus řekl sekretariátu a Radě Obce spisovatelů, nakladatelům, šéfredaktorům literárních časopisů a nejambicióznějším, mediálně protěžovaným a nejdelší lokty majícím spisovatelům: „Vy jenom peníze a zase peníze. Od státu! Zde máte příklad

moderních, nekonečných publikačních možností, včetně knižních. Jejich vydavatel dosud nežádal od státu ani korunu. A funguje to.“

Pro úplnost – premiéry byli v těch letech Miloš Zeman a Vladimír Špidla. Ministrem kultury Pavel Dostál.

MM: *Aby toho nebylo málo, koncepcí kompozice ZONTY jsme si v pražské Železné ulici, kde sídlil sekretariát Obce spisovatelů, opět přitížili. Nejen, že jsme nepovažovali autory z řad Unie českých spisovatelů za méněcenné v porovnání se členy Obce spisovatelů, dokonce jsme se otevřeli spisovatelům exilovým, především těm v zámoří žijícím. Ruku na srdce. Filozoficko-umělecký projekt Litterate byl na začátku století jedinou **neselektizující** literární platformou v České republice.*

Blažej, dovol mi říci, že nelibost figurek pěstících jakousi tvář, přiléhavěji však „tvář“ nejpočetnější spisovatelské organizace, ta jejich nelibost z toho, že jsme uveřejnili a následně i soustavně uveřejňovali tvorbu exulantů, byla pro mne osobně naprosto šokující. Šokující a zase šokující! Literární Praha, to byl svět sám pro sebe ...

MVČ: *Exiloví spisovatelé byli právem nespokojeni s tím, že figurky, jak je Marie pojmenovala, v nadoblačném patře Obce spisovatelů neudělaly pranic pro to, aby česká netuzemská literární tvorba pronikla ke čtenářstvu, zejména samozřejmě do veřejných knihoven. Chtěl-li spisovatel emigrant vydat v Česku knihu, musel si ji u nakladatele do posledního haléře zaplatit. A najednou tu byl web, obrazící dobovou českou literární tvorbu v celém kontextu.*

BP: *S prominutím, kolego Miroslave. Nejde mi na rozum, proč jsi do Obce spisovatelů vstoupil, když o ní mluvíš s takovým despektem.*

MVČ: *Jak víš, od roku 1981 jsem „na přímluvu“ Státní bezpečnosti nepublikoval a z důvodů rodinných sedmnáct let takřka, říkám takřka, nepsal. Těch sedmnáct let jsem se neúčastnil ani literárněspolečenského dění, ani povšechně veřejného života. Když jsem v osmdesátém roce vydal svoji třetí knihu, táhlo mě to do organizované literární komunity: měl jsem potřebu někam patřit. S někým někam patřit. Přiznávám, že v inkriminovaném roce 1999, kdy mne do cechovního sdružení přijali, jsem měl o Obci spisovatelů naivní iluze. To, co poprávu nazýváš despektem a co mi dalo postupně nahlédnout do zákulisí a do podstaty fungování té organizace, jsem poznával a hrozil se po čtyři roky. Nakonec jsem vystoupil.*

MM: *Popravdě si myslím, že stejnou potřebu jakous mívál ty po návratu do literatury, totiž někam patřit, museli mít po celá desetiletí emigranti, a že tuto šanci jim dal jako žádný jiný právě literárně-výtvarný útvar Občanského sdružení V-ART Písek. Říkáš, že almanach ADIEU 2000 obeslalo pětadvacet procent pozvaných tuzemských spisovatelů, kompozici ZONTY třicet procent, a vzpomínám si, že z pozvaných exulantů ti na pozvání kladně odpověděli až na dvě – řeknu evropské - výjimky naprosto všichni.*

MVČ: *Právě tak. První důvod, proč je pozvání do ZONTŮ zaktivizovalo, jsi uvedla, ale oni měli ještě jednu pohnutku. Totiž – totiž ...?*

MM: *Měli předstih. Zatímco Česko na přelomu dvacátého a jednadvacátého století pořád ještě dohánělo technologický náskok západních zemí, a myslím hlavně na Spojené státy americké, veřejnost na Západě už oplývala ve srovnání s obyvatelstvem Česka širším vědomostním potenciálem a akceschopností v oblasti domácí počítačové techniky. A Internetu.*

MVČ: *V tom se shodujeme. Ostatně pro porovnání nemusíme nijak daleko. V diskusním fóru historicky třetího čísla revue Chůdové kořeny vylíčila Jarmila M. Skalná, exulantka od roku 1984, tuto svoji americkou zkušenost. Zkráceně ji odcituji: „Když jsme odcházeli z Československa, byl tam zájem o počítače víceméně výsadou vyškolených expertů a veřejnost se o tyto věci moc nezajímala. Jaký rozdíl jsme shledali v Americe my. Přítomnost počítačů byla cítit všude. Jako bychom udělali skok snad dvacet let dopředu. Počítačová technologie zasahovala už v době našeho příchodu široké vrstvy obyvatelstva, které se seznamovaly s různými variantami softwarových aplikací.“*

Vedle toho, z čeho se vyzpovídala paní Skalná, vyvolal hlas z tuzemska velké podivení. Univerzitní pedagog, později jmenovaný univerzitním profesorem, Plzeňan Viktor Viktora vůbec v první anketě útvaru Litterate uvedl: „Zkušenosti s elektronickou komunikací nemám, nebudu se o ni snažit, i když asi přijde doba, která upozorní na její profesní důležitost. Odmítnu však rozhodně podobu beletristické publikace. Člověku musí zbýt nějaký pocit vlastní autenticity – proto jsem se například vzdal automobilu a odmítám mobilní telefon. Jsou to atributy zruďné doby, která pod rouškou zámožnosti, sebevědomí a reprezentativnosti vsává a vysává lidskou osobnost i její charakter.“

Snad nebude nadsázkou, když řeknu, že pan univerzitní profesor Viktora de facto vyjevil svůj světový názor, kdežto paní Skalná žijící v technologicky vyspělé zemi pouze líčí své konkrétní poznatky. Dám jí ještě slovo, protože ona má, co říci. Přečtu vám: „Na příkladu naší knihovny by se dalo ukázat,

jak technický vývoj zasáhl dříve poklidné pracoviště a jaké množství technických informací museli knihovníci zvládnout za dobu posledních patnácti let při výměně nových systémů a technologie. Tradiční pozice knihovníka se stává rychle historií. Dnes jsou přijímáni do univerzitních knihoven odborníci vyškoleni v počítačové oblasti. A novinky přicházejí. Jako příklad bych uvedla, že v letech 1998-99 naše knihovna zakoupila licenci na 543 elektronických časopisů a 370 knih z oblasti medicíny. V roce 2000 naši programátoři pod vedením vedoucího technického oddělení vydali XMLMARC software, který nabídli zdarma pro nekomerční využití. XMLMARC konvertuje rekordy knih z původního formátu (užívaného většinou knihoven) do XML (standartního formátu WEB). Po pěti měsících naše knihovna uzavřela 300 licencí s více než čtyřiceti zeměmi.

Digitální zpracovávání informací si proráží cestu dále. Například knihovnám Stanfordovy university byly poskytnuty první fondy na konvertování knih do digitálního formátu.

Také fotografie, filmy a videa jsou konvertovány do digitální podoby.

Jaké bylo mé překvapení letošního ledna, když náš profesor kurzu práce s digitální videokamerou, nás ujistil, že se současnou digitální videokamerou a patřičným programem pro editování můžeme udělat filmy stejné kvality jako profesionální filmové studio.

Vzpomínám si, že po několika návštěvách půjčoven filmů v polovině let osmdesátých, videokazety formátu Beta končily svoji životnost, uloženy ve skromném počtu na odlehlých policích. VHS formát převládl, aby byl dnes intenzivně nahrazován digitálním zpracováním.

Shodou okolností 'Word Wide Web' jako server byl poprvé nainstalován na IBM mainframe počítači na Stanfordově univerzitě ve SLACu (Stanford Linear Accelerator Center). V prosinci 2001 oslavil své desáté narozeniny. Současná konference potvrdila, že 'Word Wide Web-' má enormní evoluční potenciál a bude v budoucnu operativnější, funkčnější a snadnější k použití. “

Jak žalostně vyprázdňené potom zapůsobilo „doznání“ prezidenta Českého centra Mezinárodního PEN klubu Jiřího Stránského, mezi tuzemskými spisovateli na polistopadovém společenském klimatu dle mého nejúspěšněji parazitujícího a nejdravěji profitujícího: „Víte dobře, že v současné době je nakladatel ochoten přijmout text autora jen v elektronické podobě. Jakož i jiná média (noviny, filmové a televizní tvůrčí skupiny). To je však také má jediná zkušenost. “

Jenže za Atlantikem opravdu byli a pořád jsou o těch dvacet let napřed. Spisovatelka Skalná naposledy: „Další technická novinka mě mile zasáhla po telefonu, když mi přítelkyně sdělovala, že vyřešila svůj problém s bolestivým zánětem zápěstí tím, že si koupila software, který píše za ní. Počítač si právě zvykal na její hlas. “

BP: *Kdybych nevěděl, že koncept vstupního slova do trojkompozice ZONTY jsme napsali už na konci roku 2000, skoro bych uvěřil, že jsme jej sestylizovali právě na podkladě kalifornských zkušeností paní Skalné.*

MVČ: *A ty si ještě pamatuješ, co jsme to tenkrát napsali?*

BP: *Pamatuji si dokonce i to, co ti řekl čtenář-vysokoškolský pedagog bohemista. Byl vzdělanější než my oba dohromady, a přesto nepochopil „o čem to je“. Největší problémy s chápáním nové reality, kterou v literatuře předznamenal útvar Litterate a která v celospolečenském měřítku rozhodně nepřišla naráz, nýbrž povlovně přibližně od poloviny minulého století, měli bohemisté a vůbec obecně univerzitní pedagogové zaměřeni na humanitní obory. Čili problém nepochopení vycházel z nich, z nedostávajících se pohnutek rozšířit si aktuální všeobecný přehled. Tito lidé opečovávali recenzemi a jinými dobrozdániami takzvaný umělecký růst především mladších a úplně začínajících autorů. Ti se svým učitelům a vzorům přirozeně podobali.*

A potom! Ta magická věta „vyšla mi kniha“! Když jsem pozval do ZONTY-edice plzeňskou adeptku básnického řemesla, odmítla s argumentem, že si chce svou knihu očichat.

MM: *Ano, „o čem to je“. Problém nepochopení, jak tomu říkáš, spočívá zejména, říkám zejména, v naprostém nezájmu o kybernetiku, jakožto oboru, který nejpronikavěji a nejpravdivěji vykládá život. Když jsem dočetla „Kybernetiku a společnost“ Norberta Wienera, zastyděla jsem se, jak málo jsem o životě dosud věděla a jak jsem byla hloupá. Přitom v Československu vyšel překlad Wienerovy klíčové popularizační knihy až v šedesátém třetím. Byl tedy dostupný snadno a dlouho každému spisovateli a bohemistovi, který se uvedl v druhé polovině minulého století. Tím to však končí. Byl dostupný.*

Stejně bych humanitně vzdělaného pana profesora ráda potkala a zeptala se ho, zda se po téměř čtrnácti letech konečně dobral toho, o čem to tehdy bylo a o čem to pořád je. Že počítačově gramotná populace poslala do kyberprostoru jednoznačný vzkaz, že se mění její kulturní identita a že se tedy kvalitativně mění celá civilizace. Říkám celá.

BP: *To já byl poněkud pomalejší. O Wienerovi jsem nevěděl nic. Oči mi otevřela „Robotika“ Ivana M. Havla. Ale až kolem pětadevadesátého. To už byla v knihovnách patnáct let.*

MM: *Mimochodem - čerstvá informace. V českých médiích měla titulke „Ruský software přesvědčil porotu v testu, že je člověk“. Poslouchejte, porotci z britské Královské společnosti mysleli, že hovoří s třináctiletým hochem, zatímco konverzovali se soustavou počítačových programů. IT specialista tak dokázal, že počítač se co do inteligence vyrovná člověku. Splnil Turingův test a to je ta osudová latka pro uznání nebiologické formy inteligentního života na Zemi.*

MVČ: *Přátelé, což toto nepředpokládáme celých patnáct let v útvaru Litterate?! Což o tom spisovatele patnáct let nepřesvědčujeme, považování i za mizantropy?*

BP: *V prologu ZONTŮ také stálo, že znak je přímo mysticky nenahraditelným klíčem k prolnutí reálného prostoru a kyberprostoru, tedy k přežití fenoménu inteligentního v jeho novém životním prostředí. Ve změněných podmínkách existování. Myslím, že je to myšlenka, která bude vždycky mladá.*

MM: *Mé vnímání rezonovalo a vlastně pořád rezonuje především s názorem, že kyberprostor je nám paralelním časoprostorem, tedy vesmírem. A také s myšlenkou mystična obou vesmírů jsem zajedno. Také s mystičnem člověkových věd, umění a literatury. Ostatně v pomyslné rezervaci, do které se současní spisovatelé vměstnali v přesvědčení, že doba je na ně zlá, není zataženo vždy a úplně. Za takovou Jitřenku považuji například zcela civilní, podstatou však mystickou myšlenku debutanta Darka Šmída, který se na začátku tohoto roku nechal slyšet, že „všichni jsme složeni z atomů, které se upekly v termonukleárních reakcích hvězd“. To je přece jinak vyslovená filozofie básníka mystiky Theofila Halamy.*

MVČ: *No ano – právě že mystično literatury. Jenomže mezi literárními autory je v Čechách jen bezvýznamná hrstka takových, kteří vnímají uměleckou literaturu jako dílčí složku duchovního kosmu. Ale substantivum „věčnost“ skloňují ve všech pádech.*

BP: *Jednostrunný pohled materialistů na svět a na jsoucno čehokoli ve skutečnosti omezuje. Zjednodušuje a ujařmuje. Český spisovatel má ten problém, že byť napíše Bůh, pořád zůstává přípozemským materialistou.*

Ale především bych řekl, že v roce 2014 je profese spisovatel zkrátka a dobře zprofanovaná. Umělecká literatura společností odsunuta na vedlejší kolej. Pamatuji-li si dobře, občanské sdružení Obec spisovatelů vzniklo v prosinci osmdesátého devátého a za tu dobu členskou legitimaci vlastnilo nebo ještě vlastní hodně přes jeden tisíc spisovatelů a „spisovatelů“. Je to normální? Unie českých spisovatelů, která je mladší, vyprodukovala na dvě stě jmen.

K tomu přičtete desítky těch pišících, kteří o vstupu do spisovatelských organizací vůbec neuvažují a další desítky s výpomocným personálem prý taky pišících, přičemž médii velmi zkresleně povýšených na spisovatele. Byť napsali tu kuchařku, tu vzpomínku na známou herečku, na zemřelého prezidenta, dějiny pražských nevěstinců atp. atp. Ti všichni s celou tou masovostí údajného spisovatelstva a se zoufale otřepanými, zbanalizovanými tématy, srážejí nivo literatury nikoli pouze o jednu píd'. Výsledkem jsou velmi malé a před veřejností utajované náklady knih, knihy ignorované, knihy bulvární, encyklopedie trusu kohokoli, čili léčka a štvánice na rádobyvkus a na nízké intelektuální nároky čtenářského průměru. Řeknu vám perličku: prý se dobře prodával kalendář s akty spisovatelů.

MM: *Považte už jenom ty přebaly knih! Kýčovité, plakátovité, tak málo originální. Knih, které jsou opravdovými artefakty a budou je opečovávat i vaše děti, mnoho nenajdete. O tom, co je esteticky hodnotné a pravodatně umělecké rozhoduje – „vkus“ kapitálu a těch člověků, kteří se mu podrobili. Kapitál se stal smyslem jejich života a bohužel i dárcem lidského štěstí... Notabene sám šéfredaktor Portálu české literatury Jaroslav Balvín to nedávno vyjádřil zcela lapidárně: „Kombinace „pokleslého“ nebo „nízkého“ s „vysokým“ se ostatně v poslední době stala v umění normou.“ Což je rezignace, prohra, přiznání hluboké krize. V krizi je literatura proto, že kopíruje krizi celospolečenskou. Krizi fenoménu lidského.*

BP: *Myslím, že nepřezenu, když řeknu, že se opotřeboval světový ekonomický pořádek a souběžně s tím povstává nová kultura. Proto ta krize společenská.*

MM: *Nu, málo platné! Hovořili jsme o kompozici ZONTY a skončili docela jinde. To, že jsi přizval exilové spisovatele, kolego Miroslave, byl jediný důvod hysterických záchvatů primadon ve spisovatelských spolcích? V Praze ... V Plzni ... Jako tehdejší člen Obce spisovatelů jsi měl z nás největší přehled o tom, co se tam děje. Dodnes jsem si jista, že informace jsi redakci a blízkým, předával značně přefiltrované.*

MVČ: *Nebylo možné, aby věděli všechno. Ty informace byly až zničující. Ale proberme to všechno někdy příště...*

O tom, jak nadutci dupali a řičeli, a kterak pomoci jim nebylo

6. března 2014

BP: *Přátelé, nerad to říkám, ale stejně jsme k ZONTŮM stále nespravedliví. Od minula jim ještě dlužíme. ZONTY přece znamenaly velmi mnoho. Ve fázi ZONTŮ za námi šlo už na dvě stě autorů. Těch příspěvků! Byla to lavina!*

MM: *Těch příspěvků, říkáš... A všechny na výstřižcích novin nebo rukopisné, na disketě nebo emailem ani jeden. Přepisovala je i nejmladší z rodu Vejlupekových, dvanáctiletá Marta.*

BP: *Kolego Miroslave, kteří autoři byli podle tebe ti nejpřednější? Správněji asi nenahraditelní. Theofil Halama? Klára Hůrková? Čestmír Vidman? Každému z nich jsi věnoval jeden díl svého sborníku Dějiny literárně výtvarného útvaru Litterate.*

MVČ: *Ano, z komunity tvůrců slovesného kumštu to byli právě tito tři. Jejich vnímání světa dokonale splývalo s filozofickým obsahem Litterate. Halama – mystik každým coulem. Hůrková – filozofka multikultury, kosmopolitka. Vidman – zcestovalý světoběžník a esperantista s představou opravdu světového jazyka pro všechno lidstvo.*

BP: *Ten neobyčejně velký počet účastníků, a ještě větší, když jsme spustili revue Chůdové kořeny, vydráždil, chci říci znepokojil, Radu Obce spisovatelů, vzpomínám si. Její zjištěnou a o to neurvalejší kamarilu teprve.*

MM: *„Znepokojil“ je moc mírně řečeno. Do příchodu píseckého Občanského sdružení V-ART na literárněspolečenskou scénu se v republice uplatňovalo schéma, podle kterého Obec spisovatelů zastřešila veškeré kutání spisovatelů. Sekundovaly jí obdobné spolky v krajských městech. V-ART tyto zvyklosti narušil. Kolega Vejlupek mi před časem vyprávěl, že seděl v českobudějovické redakci Českého rozhlasu, s paní redaktorkou debatoval o almanachu ADIEU 2000 a ona na něho zírala jako na podezřelé individuum. Nedokázala pochopit, proč tak novou věc neuspořádala Obec spisovatelů, ale nějaké neznámé občanské sdružení z provinčního Písku.*

MVČ: *Na to si pamatuji, jako by to bylo včera ...*

BP: *Já myslím, že v Obci spisovatelů považovali náš skutek za opovážlivost. Nerespektovali jsme zaběhnuté zvyklosti – narušili jsme schéma.*

MM: *A poškrábali pozlátko. Aniž bychom o to usilovali, rozvrátili jsme názorová klišé, podle kterých Obec byla nezastupitelnou baštou. Bez jejích organizátorských skutků by česká kultura prý skomírala. Na ty a za ty průskutky si měla Obec zasloužit peníze daňových poplatníků nasypané jí ministerstvem kultury. A za ty peníze pořádala pod pláštěm odborných seminářů, workshopů a vzpomínkových setkání cosi jako defilé niterně nemocných sebestředných nadutců excelujících na předváděcích molech v kostýmech Soli národa, Deratizátorů škůdců rozhlodávajících národní jazyk, Elity národa a já nevím čeho všeho ještě.*

BP: *Zatímco uskupení Občanské sdružení V-ART Písek financovalo své aktivity z ročních členských příspěvků, které činily nejdříve sto, potom jen padesát korun na osobu, a z toho, kdo co dobrovolně přidal.*

MM: *To, co se událo s organizovanou spisovatelskou veřejností na samém konci devětaosmdesátého roku a v letech devadesátých, nejenže bylo trapnou fraškou, například stanovy protagonisté opsali od Estonců, ale ani to nemělo zhola nic společného s novostí demokracie. Revolucionářský establishment jenom přizpůsobil nové společenské realitě model spisovatelské organizace z doby Československé socialistické republiky, obměnil personál mocenské garnitury v té které komisi či kanceláři a ten pak už jen uvedl v život verbálně zamaskovaný neocentralismus a neodespotismus.*

MVČ: *Víte, spisovatelé se zasloužili o obrození národa. Oni národ uvědomovali už v monarchii a potom v samostatné republice. Za jejich časů jste nenašli významnější redakci, v níž by nepracoval spisovatel, častěji dokonce několik spisovatelů. Ale dnešní mentální obnažování narcisů, to je opravdu upadlost. Jenomže proč to všechno vykřikovat, když upadlý je samotný politicko-ekonomický systém.*

BP: *Mariiným dedukcím lze těžko odporovat. Ani to nemám v úmyslu. Ovšem co ZONTY?! Pořád od nich odbíháme ... Poetična jsme dosáhli v almanaších ZONTY 2001 i ZONTY 2002. Naprázdno nevyšla ani Galerie ZONTY a Edice ZONTY, ta korunovala dílo. Měla náboj poetický a mystický, hlavně však filozofický. Ale v tu dobu toto ještě nebylo důvodem hysterie oponentů. Prvním důvodem byla právě a sama existence Edice ZONTY. Prvního dubna dvou tisícího prvního vyšly první tituly – Josef Hrubý: **Portréty**, Milan Hrabal: **Kdyby nehráli Rolling Stones**, Karel Šýs: **Černé divadlo**, Honza Petružela: **Nepojmenováno**, Michal Černík: **Nechtěj obývat vichry**, Wilhelm Przeczek: **Intimní e-bedeckr**, tedy vesměs básnické sbírky, jak si vzpomenete,*

a ty v Řadě 4,003. Na prózu se dostalo v Řadě 1,00797 a zahájili ji Karla Erbová s **Odvrácenou stranou úsměvu** a Bohumil Jirásek s **Plzeňskými fejetony**. A Ladislav Soldán se uvedl překladem srbských povídek zařazených do sbírky **Z kola ven**. No a ještě jedna řada ... Řada 6,939, tu zahájila také prvního dubna ve švédské exilu žijící a tvořící Helena Kosková svojí **Tetralogií Vladimíra Macury**.

MM: To je všechno v pořádku, jsou to převážně autoři jistí to lepší z literárního řemesla a jsou mezi nimi i ti, kteří postupem času dosáhli na vavříny. Ovšem několik básnických sbírek bylo uveřejněno již v almanachu ADIEU 2000. Především dílo Paní básničky Aleny Vrbové – **Fontána di Trevi** ...

MVČ: Ladislava Jurkoviče – **Dobývání Brna Bítova Bělehradu** ...

BP: ... výběr z tvorby Karly Erbové **Neunikneš veršům** ..., a výběr z rukopisů Karla Pexidra **Vyhnaní z ráje**. Krom toho všeho také cyklus **Barvy** z pera Karla Fróna. Kolego Miroslave, měla být pětice titulů něco jako signál k dalším potenciálním účastníkům Litterate vyslaný?

MVČ: To bych řekl. Jenže my stále nedoceňujeme přínos výtvarníků. Pětici souborů, které jsi vyjmenoval, přece doprovodil kouzelnými pastely Zdeněk Kopecký a významně tak posunul estetický účinek bloku Kniha vod a skrání.

BP: ... Co se tedy stalo v Obci spisovatelů, když počet souborů-digitálních knih přesáhl číslo padesát? Tys to z nás věděl nejlíp a také sis to nejvíc odskákal.

MVČ: Nejprve se i po těch dlouhých letech shodneme, že jsme měli velmi propracovaný systém oslovení recipientů. Jednak mediální, jednak elektronicky korespondenční. O našem serveru věděli literárně činní jednotlivci, stejně jako nakladatelské domy, jako knihovny, česká kulturní centra v zahraničí, stejně jako vládní sekretariát a poslanci v Parlamentu.

Právě homo politicus to byl, kdo začal klást spisovatelům a nakladatelům otázky. Ty otázky jim nebyly vůbec příjemné. „Rok co rok požadujete statisíce a miliony na činnost, a podívejte – elektronické knihy vycházejí i bez státní podpory, a vůbec k tomu není zapotřebí Obce spisovatelů a nakladatelských domů. Vy ty miliony daňových poplatníků potřebujete - k čemu?“ Atp. Ty otázky byly na tělo a viklaly přežívajícími paradigmaty.

No, a „vina“ to byla už snadno identifikovatelného Občanského sdružení V-ART Písek a v něm zas „vina“ moje jakožto nejvíce viditelného. Zprvu byly ataky mé maličkosti víc než úsměvné, ve finále však morálně brutální. Tak nejdříve se nechalo slyšet, přesněji číst mezi literárními vědci bezkonkurenčně nejbezcharakternější individuum slující jménem Vladimír Novotný. Individuum se v Plzni pochlubilo, že si „toho přesporního pošetilce uhlídá“. Ted' jsem to však já, kdo se vám svěřím, že Vlád'a si mne nejen neuhlídá, ale mediální bitku nás dvou bezradně a potupen vzdal, což se mu přihodilo v celé jeho žlučí prosáklé a popraskané kariéře vůbec poprvé. A co víc - Vlád'a byl pod tíhou mých historicky ověřených argumentů vyobcován z internetové verze čtenářstvem reflektovaného časopisu Reflex. Docent Novotný, realizující se co by odborný asistent na Katedře českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, kde se po málo letech znemožnil, byl šéfredaktorem prý revue, ve skutečnosti však sešitového věstníku s nešťastnou, ale přiléhavou zkratkou Plž, za čímž rozumějte Plzeňský literární život. Zeměpisnou polohou a akčním radiem v Plzni hostujícího Pražáka mi byl Novotný relativně blízko. Hodinu cesty vlakem. To se ukázalo být po Valné hromadě Obce spisovatelů z léta 2003 tím nejrozhodujícím. Ale o tom až za chvíli.

Jiný, a pro nezúčastněného úsměvný, zážitek mám s vedoucím Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, v literárněvědném a literárně-společenském dění Plzeňska nejvýraznější postavou - s univerzitním profesorem Viktorem Viktorou. S tím jsem před letními prázdninami roku 2002, právě tehdy vyšlo nové číslo naší revue Chůdové kořeny, hovořil telefonicky a bylo pro mne doslova šokujícím zážitkem, jak to vypadá, když vysoce vzdělaný herec, zvyklý na pokoru a uctivost studentů, vypadne z naučené každodenní role a ztratí nad sebou vládu. Pan profesor, konsternován tím, „co si to dovoluji páchat s literaturou a spisovateli samými“, se zadýchal, nedostávalo se mu slov a co hlavního: on si mne s bezprecedentní bohorovností pozval k sobě na fakultu. K výchovnému kázání.

BP: Přitom to k tobě měl z Plzně do Milčic stejně daleko jako ty směrem opačným. Já vím, o co mu šlo: chtěl tě vyhodit ze zkoušky a nedat ti zápočet. Že byl prodlouženou rukou pražského centra, to je nasnadě už z faktu, že člen Nadačního fondu Obce spisovatelů.

MVČ: I já to tehdy bral s humorem jako ted' ty. Přitom právě Viktora to byl, kdo v začátcích mé literární dráhy kriticky posuzoval mé rukopisy a tím mne teoreticky vzdělával. Ale to vše bylo náhle minulostí, v letech 2000 až 2003 byl Viktor Viktora atašé pražského sekretariátu Obce spisovatelů. Jako jím byl i Vladimír Novotný. Profesor Viktora – člen Nadačního fondu Obce

spisovatelů. Docent Novotný – publicista-poskok Husákova režimu po devětaosmdesátém nepovedeně převlečený za progresivistu. Progresivistu opět sloužícího, tentokrát ovšem zmedializovaným a nejdelší lokty majícím modlám polistopadového literárněspolečenského života. Cítil se být silným k tomu, aby servilně „uhlídal toho přespolního pošetilce“ a zavděl se těm, k nimž chtěl i v novém režimu patřit. Jenže se přecenil.

O Novotného vytríbeném charakteru nejlépe vypovídá ta skutečnost, že v roce 2000 publikoval v almanachu ADIEU 2000 sborník svých starších literárních kritik. Je to opravdu tak. Když vydal sborník i tiskem, někteří novináři si neodpustili invektivu: po slunci dychtící takzvaný vědec jenom vyškrtal zideologizované pasáže.

Po deseti letech? Finance Obce spisovatelů promrhány, kormidelnická svita opustila palubu (už nebylo z čeho profitovat), z někdejší členské základny o sedmi set dvaceti členech zbyly sotva dvě třetiny a z těch dvou třetin jen jedna polovina zaplatila loňský členský příspěvek. Nezaplatil ani univerzitní profesor Viktor Viktora, což neopominul mediálně komentovat krivák Novotný. Z těch dvou se stali nepřátelé a univerzitní profesor Viktora mi napsal, že já jsem Novotného prohlédl nejdříve a že má schované všechny mé texty, které jsem v mediální pútce z let 2006 a 2007 o Novotném napsal. (Jenže v oněch letech Viktor Vlád'ovi okatě stranil.) Atakdále, atakdále. Prostě fraška, fraška a zase fraška, do jejíž podstaty nedohlédly stovky ulichocených písmáků a spisovatelů považujících za životní úspěch, že byli do Obce spisovatelů vůbec přijati. Prostě – české, všechno je to typicky české.

BP: *Á propos! Koncem letošního ledna jsem si potřeboval cosi ověřit na webových stránkách Obce spisovatelů – jenže tyto stránky jsou mimo provoz. Zatímco internetový projekt Prácheňského syndikátu V-ART Horažďovice – Písek Prácheňské rezonance 2000 – 2010 je dostupný nepřetržitě a v jeho rámci i pionýrský digitální filozoficko-umělecký útvar Litterate, ten včetně Edice ZONTY. Ostatně vidíte to sami: Deset let poté, co jsme edici ZONTY uzavřeli, s elektronickými knihami se roztrhl pytel.*

MM: *To je pravda. Ale ty neříkáš všechno o válečném tažení tažných primusů Obce spisovatelů proti tvé osobě. Neříkej, že si nevzpomínáš na intriky Pavlínky Kubíkové.*

MVČ: *Vzpomínám. Kubíková byla klíčovou postavou sekretariátu Obce spisovatelů. Klíčovou vedle klíčového předsedy Obce, samozřejmě. Oba řádně honorováni měsíční mzdou, samozřejmě.*

Vedle jiného byla Kubíková redaktorkou čtvrtletního bulletinu Dokořán. Naše vztahy prošly rychlým vývojem. Do bulletinu jsem Kubíkové posílal příspěvky od konce roku devětadesátého a ona se nad nimi doslova rozplývala. Díky tomu jsem už tehdy pochopil, že mám co do činění s typem člověka, který nezvládá emoce. Příspěvky, o kterých mluvím, byly odpověďmi na anketní otázky. Od roku dva tisíce, kdy byl na Internetu zpřístupněn almanach ADIEU 2000 a před uveřejněním byl Almanach ZONTY 2001 doznala forma mé spolupráce s bulletinem podstatné změny: z mé strany už nešlo o příspěví do tematických anket, nýbrž o články vysvětlující, čím je počítačová technika a Internet spisovatelstvu, popularizující elektronické publikování a průběžně informující o evoluci útvaru Litterate. A to už přineslo problémy. Redaktorka Kubíková v červnu dvou tisícího prvního nejprve neuveřejnila můj popularizační text „Tour de Litterate“. V září „už“ sice ano - pod názvem „Cesta kolem Litterate“. (Jeden z kamarýlů jí prý „vysvětlil“, a hned mi to triumfálně zatelefonovala, že mám jazykové nedostatky, neb původní název mého článku není sémanticky správně a že by v takovém případě nemohla článek uveřejnit.) To ale byl jen první pokus Pavlínky Kubíkové devatenáctým číslem bulletinu mne zdeptat. Tím druhým, rozmáchlejší, byla anketa „Je počítač tvůj přítel, nebo nepřítel?“ ...

MM: *Já už vím. To jsem si tenkrát oskenovala. Mám to tady. Tys, kolego Vejlupek, pojmenoval svůj příspěvek „Vesmír Intelligence“ a hned pod něj redaktorka Kubíková vložila příspěvek Dušana Tomáška – ten ho pojmenoval „Náš Mireček“.*

BB: *To mě opravdu zajímá. Marie, půjč mi ty texty, prosím.*

MM: *To bychom tu byli do soudného dne. Zítra musí vyjít moje Vaše perspektivy. Přečtu ti jenom pár vět.*

Tak tedy, „Vesmír Intelligence“: „Nebiologický rozum (na jeho vztahový poměr k biologickému partnerovi se anketa ptá naruby), ať už křtěný kteroukoli výrobně technologickou mocí, je ve svém dnešním batolecím věku živlem určujícím životní styl druhu homo sapiens sapiens jako celku, to zaprvé, a za druhé posouvá plť intelektuální reprezentace lidstva ve vlnách vzmachů a propadů noetického uspokojení. Prostředí rozumu pozemského typu, biologického i nebiologického, zvětšil kyber(n)prostorem, a nebyla by to všetečná licentia poetica, aby se ihned nepoptala na smysl Vesmíru Intelligence.“

Ještě „Náš Mireček“. Začátek. „Začínali jsme jako nevraživí nepřátelé. Když se nastěhoval do našeho bytu, stal se pomocníkem pouze mé manželky, aby jí v zaměstnání usnadnil rychlejší proniknutí do softwarových tajů. Nežárnil

jsem na něj, jen jsem ho ignoroval. Po čase jsem se s ním pokusil navázat kontakt, ale neuspěl jsem.“

„Náš Mireček“, konec: „Společná práce z nás nakonec udělala nerozlučné přátele. Co vám mám říkat, stal se třetím členem naší rodiny. Říkáme mu důvěrně Mireček. Samozřejmě že má i dnes některé povahové vlastnosti a tajné třinácté komnaty, které mi zatím nezjevil. Ale kdo je nemáme. No řekněte, kdo?“

BP: *Asi takhle, Mirku. Když pomínu zoufalou mělkost či povrchnost, pak mi zbývá dojem, že ti ten člověk vyhrožoval. Kdo vlastně je ten Tomášek?*

MM: *Jeden z nestorů. Ročník 1924. Spokojen se sebou samým. Psával literaturu faktu a dostal za ni cenu Miroslava Ivanova za celoživotní dílo. Šťastný tím.*

MVČ: *Abychom nebyli na pana Tomáška příliš přísní. Ve své dobrosrdečnosti a touze zavděčit se snadno podlehl atmosféře v partě kolem paní Pavlínvy vyostřené. Paní redaktorka usilovala zesměšnit mne a zastrašit zároveň. Ale účinek to na mě nemělo. Jako ne divadelní inscenace v roce příštím.*

BP: *Je mi to jasné. Čekal jsem, zda o tom začneš. To divadélko v listopadu dvou tisícího druhého jsem viděl. Na tehdejší Valné hromadě Obce spisovatelů jsem byl akreditován jako novinář.*

MM: *Udělala jsem tam pár snímků pro Vaše perspektivy. Myslím, že právě přítomnost novinářů tě zachránila, Miroslave. Jinak tě to hejno ješitných roztrhalo na kusy.*

MVČ: *Stačil jsem vnímat pouze to, že řečníci Ivan Binar, Jiří Stránský a Miroslav Hule (jména těch zbývajících si nepamatuji) hovořili o tom, že „Obec spisovatelů toho tak málo nedělá“, že „na některé věci je ještě brzo“, „tištěné knihy jsou pokladem národa“ atakdale, atakdale, přičemž všichni vzhlíželi ke mně. Přisedící za předsednickým stolem totéž. Ale já se dovtípil, že verbální obsah vystoupení vyvolených je určen především mně, teprve když připochodovala řada dalších – s dovolením – intelektuálů, srovnala se podél pravé zdi a počastovala mne předlouhými upřenými pohledy. (Najisto jsem poznal jen Evu Kantůrkovou a Antonína Bajaju.) A já si v těch okamžicích uvědomil, jak vážné to je, když existuje Občanské sdružení V-ART Písek a jeho digitální útvar Litterate.*

MM: *Na té schůzi ses ani nezúčastnil volby nového předsedy a nové Rady. Kam jsi odešel?*

MVČ: *Na vlak. Na té „hromadě“ jsem prohlédl. Jakkoli jsem si v devětadevadesátém přál někam patřit, toho listopadového dne roku dva tisíce dva jsem prozřel. Mmůj vstup do Obce spisovatelů bylo holé nedopatření.*

Co bylo typické. V Kanadě žijící spisovatel Jiří Klobouk se ankety paní Kubíkové nezúčastnil, poskytl však rozhovor Chůdovým kořenům. V něm řekl mimo jiné: „Žánr internetové literatury zatím čeká na své zrození. Prozatím zveřejňujeme na Internetu texty, které vznikly mimo jeho rámec. Rozvíjení internetového psaní v útvaru Litterate, Zonty a dalších jsou první historické kroky. Otřukávání terénu. Co budoucí internetové spisovatele čeká je převratný, svou koncepcí zcela odlišný druh tvorby. Bude unikátní pouze pro toto médium.“

BP: *Ale za další rok se kolem tebe zase něco dělo.*

MVČ: *„Zase“ je příznačné. „Něco“ je příznačné.*

MM: *Ani mne to neminulo. Exulantka Jiřina Fuchsová mi z Ameriky napsala, že jsem „internetová děvka“. Jarmila Marie Skalná zatelefonovala z Floridy, že Chůdové kořeny čtou velmi vlivní lidé a abych zařídila, ať redaktor zruší blok s intermezzy externích spolupracovníků. Bylo ovšem dobře rozpoznatelné, že jí jde o intermezza právě kolegy Miroslava.*

BP: *To mohu potvrdit. Na přelomu léta a podzimu toho roku byl statisticky nejvyhledávanější autor Chůdových kořenů právě kolega Vejlupek. K našemu webu se v ten čas připojovalo čtyři tisíce čtenářů měsíčně. Jinak řečeno co do čtenosti se Chůdové kořeny vyrovnaly už těm tištěným literárním časopisům, které vycházely v největším nákladu a za finanční podpory Ministerstva kultury. Ve stejném období se dal do pohybu uragán dující z oken právě sekretariátu Obce spisovatelů. Šlo o precizně a monstrózně řízenou štvanici, do které byli zaangažováni tvůrci v Litterate publikující nebo Litterate dokonce spoluvytvářející (externí spolupracovníci), nakladatelské domy a považte někteří úředníci ministra kultury Dostála. Provoz Chůdových kořenů a ZONTY-edice měl být zastaven a elektronická kultura Vejlupekem více neprosazována a neobhajována. V sázce byly dotace redakcím tištěných periodik a redakcím nakladatelským. Zjitřené klima hrozilo odkázat staromilce takřikajíc k ledu.*

Kterak nové z nutnosti povstává a kultura v kultuře vyhasíná

10. března 2014

MM: *Když jsme se šestého března rozcházeli, pánové, „utekli“ jsme od pikantního tématu. Pojďme se k němu vrátit.*

BP: *Já myslím, že můžeme. Už to není živé.*

MM: *Staromilci, jak je Blažej minule pojmenoval, přece měli úplně stejnou možnost jako my ty „velmi vlivné“ přesvědčit svými názory, svými argumenty. Nedokázali to. Takže zkusili redaktora revue a editora Litterate v jedné osobě zastrašit, zdeptat a nakonec lidsky zničit.*

Kolego Miroslave, proč nic neříkáš?

MVČ: *Pro mne v těch týdnech a měsících bylo prevelikým zklamáním, jak se mnoho ze spisovatelů v revue Chůdové kořeny a vůbec v útvaru Litterate publikujících, projekt obdivujících a účastí v něm polichocených nechalo zmanipulovat. Chápu, že byli tací, které děsilo pouhé pomyšlení na to, že by jejich jméno bylo spojováno s krachem byť jen jediného tištěného média.*

Nepřátelskými, varovnými i výhružnými i zrádnými dopisy a emaily, to podle náтуры, nejvíce zajiskřili i zablýskli se básnířka, esejistka a nakladatelka Věra Ludíková, překladatelka a básnířka Zdenka Bergrová, univerzitní profesor a esejista Stanislav Komenda, výtvarnice Pavlína Agáta Vlnová mne vybídla, ať prosím „jak jen to jde Boha za odpuštění“, exilový básník Theofil Halama ujistil, že se modlí „k Bohu, aby vás netrestal za to, co jste způsobil“ a bez nadsázky přikázal postarat se o to, aby jeho básně byly publikovány v tištěných časopisech. Také předsedkyně Jihočeského klubu Obce spisovatelů Hanka Hosnedlová zkusila přimět mne, abych se vzdal svých aktivit, a když jsem nevyhověl, dvojsmyslně významně popřála mně a mé rodině klidný život.

S tím vším jsem neměl problém. Problém přišel, když se do hry vložila ve Státech žijící exulantka Jiřina Fuchsová, mající napojení na plzeňské literární prostředí. Charakterem a povahovými rysy stejný typ jako Vladimír Novotný, snadno si právě Novotného získala pro myšlenku dehonestování mé osoby a mé rodiny v místě, kde jsem měl zaměstnání a bydliště. Ráda se

přidala Novotného obdivovatelka Irena Vochocová, prý básnířka, kterou jsem do té doby neznal, a zábrany vůbec neměly ani dvě Novotného redakční spolupracovnice Jana Horáková a Helena Šlesingerová, takto knihovnice v Knihovně města Plzně. Ti všichni, ale nejen oni, protěžovali telefonní linky – hurá do Milčic a do sousedícího Myslíva, do Milčic, do Myslíva ...!!

Milčice jsou velmi malá vesnička, obyvatel kolem jednoho sta, obchůdek COOP, občas otevřené pohostinství, ze směru od Klatov pětkrát denně autobus na Horažďovice. Malé truhlárství pro jednoho dělníka, zemědělská farma pro osm devět dělníků. Základ komunity převažujících rolníků tvoří několik – i do okolních obcí rozvětvených - rodů, jejichž příslušníci se po generace mezi sebou žení a vdávají. Soukromý život je veřejným majetkem. A teď si představte, že do takové venkovské komunity začnou proudit cíleně konstruované informace o osobě, která žije ve vesničce teprve třetím rokem, takzvaná náplava to dosud nepřečtená, neb samotařící a neúčastna místního společenského života.

Něco vám řeknu. Žil jsem v Milčicích prvním rokem. Jednoho dne se mi na procházce vytrhl pes a prohnal slepici toulající se při silnici. Důsledkem toho bylo, že mne Milčičtí všichni do jednoho přestali zdravít a nekomunikovali se mnou. A přesně totéž se opakovalo, ovšem dlouhodoběji, v průběhu morálně likvidační ofenzívy Jiřiny Fuchsové a jejích plzeňských nohsledů.

A tuto situaci jsem už neustál. Bez antidepresiv mi nebylo možno přežít. Dávkování rostlo a já skončil v nemocnici na měsíční odvykací kůře. V té době jsem se nejvíc v životě bál o svoji rodinu a zatelefonoval z nemocnice synovi Mirkovi, aby znepřístupnil některé části útvaru Litterate. Snad i to pomohlo, že redakcím časopisů se nakonec dostalo vybrečené úlitby a situace kolem mne a kolem Chůdových kořenů se pomalu uklidňovala.

MM: „Uklidňovala“ je snad velmi relativní, kolego Miroslave ...

MVČ: *Po mém návratu z nemocnice mi jako první zatelefonovala Pražačka Věra Ludíková. Věra Ludíková, prodloužená ruka sekretariátu občanského sdružení Obec spisovatelů, a že by Občanské sdružení V-ART Písek mělo vstoupit do občanského sdružení Obec spisovatelů a stát se jeho kolektivním členem.*

MM: *Takže opět intriky!*

MVČ: *I tak lze věc pojmenovat. Nedopátral jsem se toho, kdo nebo co zapůsobilo na další ze čtrnácti členů Občanského sdružení V-ART, ale je skutečností, že se mezi nimi našli tací, kteří se pro názor paní Ludíkové*

nadchli. Chápete, co by pak následovalo? Prominenti, ať už volení, nebo samozvaní, by intrikařili opět a opět, nejdříve by zrušili ZONTY-edici, filozoficko-umělecký útvar Littrate už by nebyl filozoficko-uměleckým, vždyť ho ani trochu nechápali, a nakonec by zkrátka vůbec nebyl. Jen revue Chůdové kořeny by vycházela dál, bylo to totiž vlivné médium čtené vlivnými čtenáři, a lstiví intrikáni by „jen“ změnili jeho obsah k obrazu svému. Jak by ten obraz vypadal, nechtěně vyzradila Zdenka Bergrová, také Pražačka, která mi dopisem sdělila, že jí vyšla nová kniha, a poručila, říkám poručila, abych napsal anotaci a v Chůdových kořenech ji uveřejnil.

BP: *Co si to ti lidé v Praze dovolovali?! Za koho se to považovali? Za koho nás považovali?*

MVČ: *Blažeji, šlo o čelní střet paradigmat. Bylo to velmi vážné. Za vším hledej paradigmata.*

MM: *Takže výbor V-ART svolal mimořádnou členskou schůzi a tys navrhl, kolego Miroslave, aby se hlasovalo o ukončení činnosti a zrušení registrace Občanského sdružení V-ART.*

MVČ: *To se také stalo. A na troskách Občanského sdružení V-ART Písek ihned „vyrostlo“ občanské sdružení Prácheňský syndikát V-ART Horažďovice – Písek, v němž už nebyl žádný člen Obce spisovatelů.*

BP: *To chápu. Dále jen od Obce spisovatelů, dále.*

MVČ: *Syndikát vytvořil projekt Prácheňské rezonance 2000 – 2010. Šlo o portál čtyř subprojektů. Vedle expozice Litterare literárně-výtvarný Kybernétés aneb Cesty regionalismu třetího tisíciletí, potom přibýly Chůdové kořeny MVČ a nakonec projekt nezapomenuté literatury Taxus Bohemica s Edicí hostů. A znovu i revue Chůdové kořeny.*

MM: *Ale za tebou přijel do Milčic kdosi s velkými konexemi a vyjednávačským talentem, kolego Miroslave.*

BP: *To sedí – vždyť šlo o moc šikovného právníka.*

MVČ: *Z mého hlediska je důležitější, že Karel Pexidr je prozaik zkoušející i pozapomínaný žánr bajky, pokoušející se též básnit, nepřehlédněme, že filozof, a komponista vážné hudby. Jinými slovy jeho duchovní svět je rozměrnější, než bývá u většiny literátů. A právě že rozměrnější, je v něm*

místo pro pochopení moderních trendů v umění. Naše vztahy byly vždy přátelské. Myslím, že tak zůstávají dodnes, i když jsme se už dlouho nepotkali.

MM: *Pan Pexidr ti tenkrát nabídl pomoc Obce spisovatelů při redakci Chůdových kořenů. Cos mu na to řekl?*

MVČ: *Samozřejmě to bylo od první chvíle naprosto průhledné. Oni prostě využili dobrého vztahu nás dvou a Karel Pexidr jim připadal nejvhodnější k jednání. Co jsem mu řekl? Že právnická osoba Občanské sdružení V-ART Písek zanikla, čímž byl očividně překvapen, že útvar Litterate včetně revue Chůdové kořeny je uzavřen, čímž byl on zaskočen, víc se nebude vyvíjet a jako internetovou expozici historicko-uměleckého dokumentu jej zpřístupní na svém webu Prácheňský syndikát V-ART Horažďovice – Písek.*

MM: *Zkrátka raději dát vzniknout novému kulturnímu subjektu, než se paktovat s organizací, která je konzervou již povadlých a amorálními se stávajících paradigmat. Že? Jak řekl Blažej, dále jen od Obce spisovatelů, dále. V ní si ti mediálně protěžovaní a s nimi ti na katedrách humanitních oborů podřimující „elitáři“ vůbec, ale vůbec neuvědomovali podstatu sociálního pohybu. Prožíváme přece úplně novou epochu. Předělovou. Vnější životní prostředí se výrazně proměňuje a niterné, duchovní prostředí jednotlivců tím spíš. Ale to jsme napsali na vstupní stránce Litterate v L. S. už v prvním roce tisíciletí narovinu. „Litterate nevychází z paradigmat a myšlenkových schémat v soudobé české společnosti dominujících: je literárně-výtvarnou reflexí objevů fyziky i živototvorné způsobilosti kybernetiky a disciplín biovědních, genového inženýrství především.“*

MVČ: *Prátelé, v prvním čísle Chůdových kořenů publikoval také matematik a statistik Stanislav Komenda. Byl přesvědčen, že v umění i ve vědě jde o totéž: obojí je poznáváním sui generis. Čím se věda a umění liší asi nejvýstižněji formuloval Victor Hugo, říkal Komenda: Umění – to jsem já. Věda – to jsme my. V tom je ten rozdíl: věda hledá objektivně, univerzálně platné, zatímco umění hledá rád v duši, myslí a představách jednotlivého, svět vnímajícího subjektu. Ale to jednotlivé je nepotlačitelné, má své právo být, nazírat a vidět. A uchopovat. Také tohle je součást řádu univerza.*

BP: *To já jsem si vždycky vážil myšlenek exilového spisovatele Jiřího Klobouka. Podobně jako Jarmila M. Skalná, i pan Klobouk výrazně předešel převažující - svým způsobem - retardované členstvo Obce spisovatelů, když v Chůdových kořenech předpokládal, že v průběhu dvacátého prvního století internetové „kyber-psaní“ vytlačí svého literárního předchůdce z jeho*

dominantní pozice. O Internetu myslitel Jiří Klobouk v roce dva tisíce jedna mínil, že se nachází ve vývojovém stadiu jakoby přechodu od husího brka ke kuličkovému peru. Také připustil, že vznikne nový jazyk, který pozemšťany globálně propojí. Tím mě potěšil snad nejvíc, protože my do prologu Litterate vepsali, že při povědomí o dějinném významu informace a znaku ve vývoji pozemských forem Inteligence zkoumáme flexibilitu znaku především jako stavební jednotky filozofického a etického.

MVČ: *V moři nevraživosti, které nás obklopovalo, měly osobnosti Kloboukova typu blahodárný vliv na naši pracovní produktivitu. Přiznejme si to. Necítili jsme se tak sami. Když jsme prohlásili, že ještě v jednadvacátém století dojde k propojení počítače s člověkovým mozkem, v sekretariátu Obce spisovatelů se usnesli, že jsme se museli zbláznit. Ale Jiří Klobouk náš názor až na několik detailů akceptoval.*

BP: *To mi připomíná atmosféru po listopadu dvou tisícího prvního, když jsme řekli in publico, že ani objektivně přicházející, ani subjektivně tušené vyhlídky zoologického paprsku homo sapiens sapiens nejsou soumrakem sebereflexe pozemské noosféry. Naopak jsou příslibem nové renesance. Zdrženlivější bohemisté nás měli za pomatence, ti neurotičtější za šílené. Takového Vladimíra Novotného přivedlo naše vidění světa do naprosté nepřičetnosti.*

MM: *V kulturní a vědecké veřejnosti ovšem hráli první housle vzdělání jedinci, jejichž náhledy na společnost a její evoluci velmi rezonovaly s filozofií Litterate. Příznačné bylo, že ani jedna z těchto osobností, když se s obsahem Litterate seznámila, neodmítla dát souhlas k uveřejnění jejich vědecko-popularizačních článků a esejí v revue Chůdové kořeny. Mám na mysli kupříkladu kybernetika a informatika Ivana Havla, astrofyzika Jiřího Grygara a publicisty Pavla Houseru, který v rámci úvah o kvantovém počítači přinesl čtenářům Chůdových kořenů informaci, že výzkumníkům na amerických univerzitách se podařilo zastavit světlo nebo teleportovat fyzikální částici.*

BP: *Pro mě bylo požitekem číst texty astrofyzika Grygara. V českých dějinách mediální popularizace astrofyziky a problematiky poznávání kosmu nemá Jiří Grygar konkurenta. Díky jeho vstřícnosti se takoví spisovatelé-čtenáři Chůdových kořenů, kteří se přenesli přes svou myšlenkovou sterilitu a četli si v bloku Studovna Litterate, dozvěděli více o kosmologii a tématu pravděpodobnosti či nepravděpodobnosti existence alternativního kosmického inteligentního života.*

MM: *Nepopírám, že tomu tak opravdu je. Ale nevymluvíš mi, že pro osvětu mezi spisovateli, o kterou v Chůdových kořenech šlo, udělal nejvíc Ivan Havel ...*

MVČ: *Marie promiň. Chci ještě říci, že při předešlé zmínce o Wienerově průkopnické knize „Kybernetika a společnost“ a o Havlově „Robotice“ jsi opomenula Aloise Adalberta Hocha, který popularizaci kybernetiky v českém prostředí prospěl už v padesátých letech, když mu – v roce 1956 – Mladá fronta vydala knihu „Roboti na postupu“. Číst ji nebylo marné ani za čtyřicet let. Hoch už „pracuje“ s automaty, „jejichž korunou budou nadroboti „logičtí““, kterážto „utopie již je na cestě k zítřejší realitě“. Předmětem jeho práce jsou už androidi. Mimochodem, Alois Adalbert Hoch vystudoval písecké reálné gymnasium. Narodil se ve Staré Dobevi, kam dojdeš z Písku pěšky.*

MM: *To je všechno pěkné, ale Havlův konkrétní přínos pro případné samostudium kybernetiky a informatiky našich čtenářů to nikterak nesnižuje. Podotýkám, že Ivan M. Havel používá i básnické formulace, čímž bez jakéhokoli komentáře dává najevo, že mezi uměním a vědou existuje integrita. To je Stanislav Komenda v bleděmodrém. Ovšem z Havlova slovníku si povšimněme: „brouzdat se příběhem“ (v hypertextovém románu) či „toulat se krajinou vědění“... Jestliže Raymond Weber, v listopadu osmadesátého v Praze na konferenci „Nový prostor pro kulturu a společnost,“ uspořádané kulturní sekci Rady Evropy, vyslovil přání, aby se na konferenci objevila „nová vědecká a kulturní paradigmata, stejně jako nový jazyk umění“, už k tomu byl příhodný čas. Takže nová paradigmata. Právě o tom je Litterate. Když sis mě a Blažeje přizval jako literárněvirtuální postavy do reálné redakce, opravdu to byl jeden z nových jazyků umění.*

Chci uvést ještě jiné příklady myšlení dvou lidských jedinců, vědce a básníka.

Nejprve vědec. Ivan M. Havel: „Nejzajímavější je princip kolektivní intelligence. To, co se odehrává či může odehrávat v kyberprostoru, do jisté míry vskutku vypadá jako proces myšlení nějakého gigantického celosvětového mozku. Jen uvažme: miliony uživatelů přinášejí své nápady, diskutují o nich, a to, co stojí za uchování, je ukládáno do vzájemně na sebe odkazujících textových souborů. Mohou to být vlastní nápady účastníků, ale i náhodné vedlejší produkty jejich toulek po síti, zejména stopy frekventovaných cest. Texty a vazby, které se osvědčí, mohou být příště preferovány. Vytváří se tak jakási kolektivní "intelligence", která v mnohém může přesahovat schopnosti kteréhokoliv jednotlivce nebo skupiny napojené na síť. A již se vynořují otázky pro příští tisíciletí. Zdalipak je možné, aby si

takováto kolektivní mysl přemýšlela také sama o sobě? Je od kolektivní inteligence cesta ke kolektivní kultuře?“

Co vy k tomu? Co Havlově úvaze říkáte?

Básník, v tomto případě Luboš Vinš, pohlíží na nový prostor, to jest kyberprostor, jakoby rozkaceně, nostalgicky. Do Chůdových kořenů napsal: „Člověk je fascinován prostorem. Jako důkaz své nadřazenosti zabírá nová a nová území, podmaňuje si tajemné zákonitosti přírody. Však jako by tušil, že se snaží o něco, co ho nevynese dál, na oběžnou dráhu božství, kam by rád patřil, žene se dál. Po vzoru dávných pionýrů neznámých dalek a moří dobývá vesmír, zaobírá se možnostmi různých jiných prostorů, či jejich matematických modelů, které by mohl ovládnout. Ve svojí mravenčí pili vytváří též takzvaný kyberprostor.“

A teď? Co říkáte teď? Nepromluvil člen spisovatelské organizace, homo patiens?

Snad budete souhlasit, když řeknu, že za předmětem Havlova zamyšlení je interestum publikum, veřejný zájem. Naopak Luboš Vinš v této věci jako by hájil duševní rozpoložení spisovatelů. Tak řekněte sami ...

BP: *Marie, je možné, abych mluvil chvíli také já? ... Díky ... Jde mi o to, že vytváříš dojem, že se naše osvěta opírala o jedinou osobnost. Ale tak to přece není. Mně imponují popularizátorské metody Jiřího Grygara, před čtrnácti lety přece primuse mezi českými kosmology. Ale to neznamena, že jenom proto nebudu mít respekt třeba z publicisticko-osvětové tvorby Jana Kapouna. On to přece byl, kdo spisovatelům čtoucím Chůdové kořeny „přinesl“ informaci, že nejméně devadesát procent hmoty ve vesmíru je skryto. Nejen v Mléčné dráze! I v jiných typech galaxií! Což je poznání revolučního dosahu. A opět: nebýt počítačů tak výkonných, že o tom my laici nemáme ani potuchy, kde by astrofyzika byla?*

MM: *Já nenamítám nic ...*

BP: *Tak to je také revoluce!*

MM: *Blažej, o co ti vlastně jde? Proč jsi tak ironický?*

BP: ...

MM: Už v „Zahradně v jeskyni“ jsi byl ke mně nekorektní. K mé dceři také.

BP: Nekorektnost hmotného světa nás tři takřka zahubila. Ty chceš srovnávat?

MM: ...

BP: Řeknu vám jedno. V revue *Chůdové kořeny* mně připadla filozoficky nejhlubší až nejgeniálnější myšlenka pana Krále, Miloslava Krále, filozofa vědy, že existence jsoucna nezávisí na ničem jiném než na něm samém. Krom toho mi zní jako poezie ta dedukce, že novodobou evropskou vědu a vědu antickou i středověkou spojuje genetická vazba. Je to myšlenka, která sama o sobě činí jsoucno a krásu neoddělitelnými.

MVČ: Za tento postřeh tě chválím, Blažeji. Víš, co tvrdí Jozef Kelemen? Že interaktivní digitální média se stala nejúžasnějším uměleckým dílem dneška a že „nejrozšířenějším dílem interaktivního umění je interface člověk – počítač.“

PB: Právě! Sama existence člověka je z kategorie krásného!

MM: Páni kolegové, pořád mě tlačíte za Ivanem Havlem. Internet, potažmo kyberprostor je ve skutečnosti obrovskou knihovnou, vysvětlil Havel nevědomým. Dnes je to součást všeobecného přehledu starších žáků základních škol, ale na přelomu tisíciletí se surfaři často jenom s obtížemi učili myslet, že v hypertextu je jeho čtení tvořivé a že se vytratil rozdíl mezi autorem a čtenářem. Takže v takovém hypertextovém románu se dva čtenáři každý jinak „brouzdají“ v odkazech a každý z nich prožívá jiný příběh.

Také něco pro politology: Havel je přesvědčen, že v podmínkách kyberkultury virtuální komunity, které se v kyberprostoru seskupují, mají charakter nového typu občanské společnosti.

A protože mě kolega Blažej nechává ještě hovořit ...

BP: Ále-ále! K čemu taková ironie?

MM: ... protože dovolil, abych ještě mluvila, tak ...

MVČ: *Přátelé, co je to s vámi? Tady snad propuká ponorková nemoc!*

MM: *Tak informatik a kybernetik Havel návštěvníky Chůdových kořenů dost inspirativně vybídl, aby si kyberprostor představili jako jakýsi supermozek rozptýlený po světě, a Internet, speciálně web, jako zárodečnou fázi nervového systému superorganismu. V globální mozek a globální inteligenci by se totiž „slily“ dílčí inteligence všech uživatelů Internetu. V teoretické rovině Havel uvažoval, že by se globální mozek mohl dále vyvíjet sám ke svému vlastnímu myšlení a vědomí vyššího řádu.*

MVČ: *A víš ty, co mi tenkrát přišlo na mysl? Vladimír Vrabec v Chůdových kořenech poučil, že je nutné rozšířit soudobý Internet mimo hranice naší planety. Lidstvo už se neobejde bez komunikačního systému, který spojí umělé družice Země a kosmická plavidla mezi sebou. A ty zas s pozemskými stanicemi. A pozemské stanice s planetárními stanicemi s pozemskou posádkou.*

MM: *Tenkrát, když jsem Vrabcův článek o meziplanetárním Internetu přečetla, sotva jsem dýchala. Tak to bylo vzrušující. Tolik krásna v tom bylo! Báseň, poéma to byla!...! A jaká, bože!*

Kdo mi to vysvětlí? Pozemský Internet je globálním mozkiem, kolektivní inteligencí, superorganismem? Čím bude meziplanetární Internet? Možnosti mě napadají, ale jsou tak krásné, že je nechci zkazit. Na to jsem prostě hloupá.

MVČ: *My lidé jsme pohyblivou schránkou, ve které je přechovávána paměť evoluce. V té paměti nechybí ani příběh Litterate. Litterate přikryje patina času, hádám druhá generace po nás o něm nebude vědět nic. Polkne jej nicota. Příběh se rozostří v Příběhu kyberkultury i v Příběhu evoluce, protože – Egon Bondy si na vyslovení takové minky troufl už v sedmdesátých letech – nejde o člověka, nýbrž o Inteligenci.*

MM: *To si píšu! To je citát! Beru si jej s sebou.*

MVČ: *Prosím tě kam?*

MM: *Do „Zahrady v jeskyni“ přece!*

MVČ: *Ty se tam vrátíš?*

MM: *A nemá to tak být? Přepíšeš snad svoji „Zahradu v jeskyni“? V reálu jsem si to své už odpracovala.*

BP: *Marie, jdu s tebou!*

MVČ: *I ty?*

BP: *Neříkej, že by sis troufl na novou „Zahradu v jeskyni“. Nikdy se nic neopakuje dopuntíku.*

MVČ: *Nebýt vás dvou, útvar Litterate by nevznikl.*

BP: *Jenom ne lítost.*

MM: *Jenom ne smutek.*

BP: *Všechno ...*

MM: *... má ...*

BP: *... začátek.*

Obrazová příloha

Litterate
ISSN 1213-4090

EDITOR: Miroslav Vejlupek · WEBOVÝ EDITOR: Miroslav Vejlupek jr.
Internetové služby poskytuje firma **Neotech**

EXTERNĚ SPOLUPRACUJÍ:
ak. mal. Věroslav Bergr, ak. mal. František Roman Dragoun, PhDr. Zora Dvořáková,
Mgr. Theofil Halama, Pavel Herot, PhDr. Klára Hůrková, PhDr. Zdeněk Janík,
Prof. PhDr. Miroslav Klivar, CSc., Prof. RNDr. Stanislav Komenda, DrSc., PhDr. Olga Nytrová,
ak. mal. Dalibor Řihánek, Mgr. Jarmila M. Skalná, JUDr. Ph.D. Ota Ulč, Pavlína A. Vinová
(revue Chůdové kořeny)

PhDr. Jana Sováková, CSc. (edice ZONTY)
Prof. PhDr. Miroslav Klivar, CSc., Milan Richter (příležitostná spolupráce manažerská)

v-art@v-art.envision.cz — chudovekoreny@v-art.envision.cz Mirc

SALA TERRENA **Vstupní stránka V-ART** **PIANO NOBILE**

Almanach ADIEU 2000 LITTERATE ISSN 1213-4090	<i>Apollo dobrý, nádobou své síly mě učlň k poslední mé práci v čase, jaké si žádáš, než dáš vavříin milý. Až dosud jeden vrchol na Parnase mi postačil, teď na obou však budu zápolit o zbytek své cesty k spáse.</i> 194.74.161.63 DANTE ALIGHIERI	Revue Chůdové kořeny ISSN 1214-3782 LITTERATE ISSN 1213-4090
Projekt ZONTY LITTERATE ISSN 1213-4090		Edice ZVUČENÍ EDICE ARCHIVNÍCH TISKU ZVUČENÍ Občanského sdružení V-ART se sídlem v Písku LITTERATE ISSN 1213-4090

EDICE ARCHIVNÍCH
TISKU
ZVUČENÍ
Občanského sdružení V-ART
se sídlem v Písku

Blok elektronických záznamů tiskem vydaných titulů

Katalog: Miroslav Vejlupek:

Co dovoleno spisovateli...

Rozbitý kalamář

Theofil Halama, Pavel Herot,
Bohumil Jirásek, Miroslav Vejlupek;
Ladislav Soldán, Milan Blahynka,
Jana Sováková, Vladimír Novotný

Miroslav Vejlupek:

Dějiny literárně-výtvarného útvaru Litterate (I) –
Literatura a kyberprostor, a příběh

Miroslav Vejlupek:

Dějiny literárně-výtvarného útvaru Litterate (II) –
Osobnost Theofila Halamy

Miroslav Vejlupek:

Dějiny literárně-výtvarného útvaru Litterate (III) –
Osobnost Čestmíra Vidmana

Klára Hůrková:

DEN TIŠE BDÍ

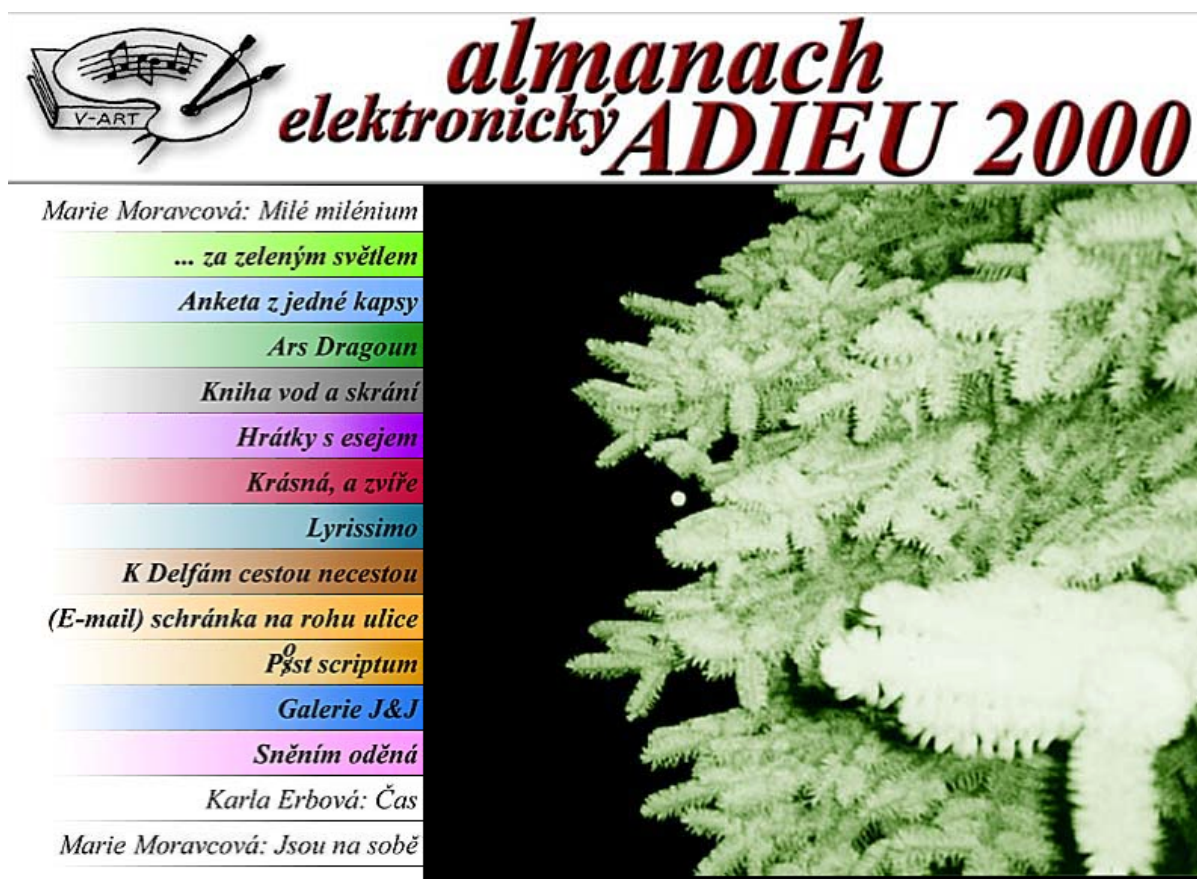
Taoistická poezie evropské básnířky

LA TAGO SILENTE MALDORMAS

Toisma poezio de eŭropa poetino

Miroslav Vejlupek:

Dějiny literárně-výtvarného útvaru Litterate (IV) –
Osobnost Kláry Hůrkové

ELEKTRONICKÝ PROJEKT ZONTY

Namísto geneze

Epocha rissu literatury na Internetu ustupuje novému společenskému klimatu; počítačově gramotná populace posílala do kyberprostoru vzkaz: I proměny mé kulturní identity značí výrazné kvalitativní proměny civilizace rozvinuvší se ve sluneční soustavě a mířící za periferii dobového sebepoznání.

Znak písmeno je dosud nenahraditelný přímo mysticky: technický klíč k prolnutí reálnoprostoru a kyberprostoru, klíčově významný v nových existenciálních peripetiích pozemské inteligence.

Kyberprostor vnímáme jako paralelní časoprostor. Tedy jako vesmír. Sebenahližení člověka v něm se vysvléklo z mantelety iluzí a navlečeno do vystřízlivění šíje iluze přišlo. Jen mystično přetrvává – i obou vesmírů, i fyziky, i filozofie, i umění a literatury.

(27. 3. 2001)

Redakce

[Almanach ZONTY 2001](#)

[Almanach ZONTY 2002](#)

[ZONTY-edice](#)

ZONTY-edice

ŘADA 4,003 Jose

Řada 4,003

Řada 1,00797

Řada 6,939

[webeditor](#)

Litterate

Theofil Halama
Život

Říkají mi Časoprostor
Jsem jedinečný
a nemám se s kým porovnávat
Vzníkl jsem
bez dohody s kýmkoliv
Jsem v podstatě vodík
a
co svět povstal z chaosu
a zase se k němu
vrací
já jsem
Mám vždycky radost z toho
co právě je
Zodpovídám pouze Bohu
a jako on trvám
mimo koncepce
(úspěch či neúspěch)
Svůj úděl se nijak nesnažím
pochopit
Povznesen nad všechno
hořím
a jako slunce
VYDÁVÁM SVĚTLO

Chůdové kořeny

REVUE LITERATURY A VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
Subprojekt internetového útvaru Litterate (ISSN 1213-4090)
ČÍSLO 3 · ROČNÍK II · Vyšlo 10. října 2003
Graficky upravil a technicky realizoval Miroslav Vejlupek jr.
Kresba František Roman Dragoun
Hudba Ing. Michal Vejlupek
(Moře světla – variace pro harfu a kytaru)

**Vydává umělecké uskupení
Občanské sdružení V-ART se sídlem v Písku
zaregistrované 29. 10. 1997
IČ 62540157**

**Vychází třikrát v roce:
2. 2., 6. 6. a 10. 10.**
**Redakcí a moderováním
pověřen Miroslav Vejlupek.**
Kolegium externích spolupracovníků:
ak. mal. Věroslav Bergr
ak. mal. František Roman Dragoun
PhDr. Zora Dvořáková
Mgr. Theofil Halama
Pavel Herot
PhDr. Klára Hůrková
Prof. PhDr. Miroslav Klivar, CSc.
Prof. RNDr. Stanislav Komenda, DrSc.
PhDr. Olga Nytrová
ak. mal. Dalibor Říhánek
Mgr. Jarmila M. Skalná
JUDr. Ph.D. Ota Ulč
Pavčina A. Vlnová

Kontakt:
Chůdové kořeny,
Mysliv-Milčice 37, 341 01 Horažďovice
nebo
chudovekoreny@v-art.envision.cz

Marie Moravcová – Blažej Podroužek
Miroslav Vejlupek (Čerchovský)

***Mnémosyné,
nová dobrodružství***
Rozmluvy memoárové

Přebal a grafická úprava Jiří Homolka
Vyšlo nákladem Miroslava Vejlupeka (Čerchovského)
V Horažďovicích, v červenci 2014
Technická redakce Jiří Homolka
První vydání. Formát PDF
38 stran. 3,6 MB

© Miroslav Vejlupek (Čerchovský)